

EDUKACJA EKOLOGICZNA SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER)
w ramach projektu „Ponadnarodowa mobilność kadry niezawodowej edukacji dorosłych”

Projekt: Nr. 2019-1-PL01-KA104 - 064208

Ecological education of local communities - development of international cooperation
Edukacja ekologiczna społeczności lokalnych – rozwijanie współpracy międzynarodowej
Acronym - EcoEdu

Konsorcjum w składzie:

**Fundacja Gaudete, Cech Rzemiosł Różnych w Żorach
oraz Fundacja Fortis zrealizowało projekt dofinansowany**

z Funduszy Europejskich:

**Edukacja ekologiczna społeczności lokalnych - rozwijanie
współpracy międzynarodowej**

Celem projektu było podniesienie kompetencji kadry w zakresie wiedzy o środowisku.

Projekt miał na celu zdobycie praktycznych umiejętności w obszarze edukacji ekologicznej.

Cele projektu:

1. Zwiększenie dostępności edukacji ekologicznej dla seniorów w organizacjach tworzących konsorcjum.
2. Rozwijanie kompetencji kadry edukacji osób dorosłych w obszarze edukacji ekologicznej.
3. Podniesienie jakości współpracy pomiędzy organizacjami z Polski i Hiszpanii.

*Mówiąc o „środowisku naturalnym”, odwołujemy się także do szczególnej relacji między przyrodą a społeczeństwem, które w niej zamieszkuje. Nie przeszkadza to w rozumieniu przyrody jako czegoś odrębnego od nas albo niewiele znaczącej oprawy naszego życia. Jesteśmy w nią włączeni, jesteśmy jej częścią i wzajemnie się przenikamy. Powody, dla których jakieś miejsce zostaje zanieczyszczone, wymagają analizy funkcjonowania społeczeństwa, jego gospodarki, jego zachowań, jego sposobu rozumienia rzeczywistości. **Laudato Si 2015, Ekologia środowiskowa, gospodarcza i społeczna, 139***

Organizacja przyjmująca Neotalentway z siedzibą w Pinos Genil/Granada powstała z myślą o zapewnieniu szkoleń na wielu poziomach z perspektywy rozwoju osobistego oraz doskonalenia kompetencji społecznych. Organizacja z Hiszpanii wykazała doświadczenie merytoryczne w przeprowadzeniu kursu szkoleniowego dostosowanego do potrzeb uczestników i organizacji.

Andalucía por sí, para España y la humanidad

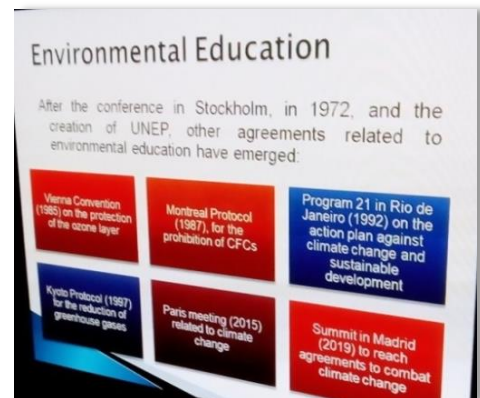
Andaluzja dla siebie, dla Hiszpanii dla rodzaju ludzkiego

Environmental education (EE)

Environmental education is a relatively recent term, because the first time the need for environmental education was mentioned was at the United Nations Conference on the Human Environment, held in Stockholm in June 1972.

As a result of these statements, the United Nations creates the United Nations Environment Program (UNEP), with the aim of coordinating the different national and international organizations related to education, training and information related to environmental care, thus becoming the world's leading environmental authority.

Edukacja środowiskowa polega na popularyzacji wiedzy z zakresu funkcjonowania współczesnych systemów społecznych, ekonomicznych, prawnych, a także o wpływie, korzyściach i zagrożeniach rozwoju technologicznego i cywilizacyjnego. Edukacja środowiskowa przejawia się w pobudzaniu społeczności lokalnych do rozwoju, aktywności społecznej, działania dla dobra wspólnego.

Edukacja ekologiczna w grupie uczących się przez całe życie posiada kilka korzystnych aspektów:

- Nabywanie świadomości ekologicznej równoległe z nowymi wyzwaniami stawianymi ekologii,
- Eliminowanie złych przyzwyczajeń nie służących środowisku oraz zmiana ich na takie, które spełniają wymagania dzisiejszej ekologii,
- Nabywanie nawyków świadomości ekologicznej przez młodsze pokolenia na skutek obserwacji seniorów.

Przygotowanie programów dla seniorów ukierunkowanych na problemy związane z "lifeskills" - umiejętności życiowe

Any of us can get overwhelmed by the many aspects of living in a responsible, sustainable, and environmentally friendly manner.

Make your changes manageable. Start with one action that you can handle, and create a system for it. Once that's established into your routine, you might find you're ready to take on another. And another. The younger generation has the energy to spearhead eco-friendly movements, buy carefully selected eco-friendly products and food, and speak out about environmentally friendly corporations they support. Seniors who rely on others for help, or who live in assisted living facilities, may not have that freedom. If you're finding it harder to maintain your eco-friendly habits as you age, here are some suggestions to help.

Na ogół programy edukacyjne i kursy oferują takie możliwości dla seniorów jak:

- aktywnie intelektualne ich zaangażowanie ,
- łączenie się ze sobą za pośrednictwem partycypacyjnych doświadczeń edukacyjnych.

Mając na uwadze perspektywy seniorów programy edukacyjne dla osób starszych powinny:

- odpowiedzieć na ich potrzeby
- lepiej służyć ich osobistym, społecznym i ekonomicznym potrzebom
- zapewnić seniorom dobre samopoczucie i jakość życia (QoL)
- pomóc w aktualizacji własnych umiejętności w zdobywaniu nowej wiedzy, rozumieniu i korzystaniu z nowych technologii, we wspieraniu aktywnego starzenia się i międzypokoleniowej więzi.

Wartość edukacji środowiskowej dla seniorów

Jakość życia (QoL) zależy od czynników zewnętrznych i wewnętrznych. Czynniki zewnętrzne są ustanowione przez społeczność, w której żyjemy. Nowoczesne społeczeństwa starają się zwiększyć dobrobyt obywateli poprzez usługi socjalne, programy zdrowotne, dodatkowe środki dla obywateli o niskich dochodach, zwiększenie dostępności i możliwości dla osób starszych, niepełnosprawnych, aby doprowadzić do zmniejszenia dyskryminacji i zwiększenia liczby wszystkich członków społeczeństwa. Osoby starsze mają bogate doświadczenie życiowe, które nie powinno zostać zmarnowane. Społeczeństwo może skorzystać na wysokiej jakości życia seniorów, z powodu ich większego zaangażowania społecznego i udziału w projektach edukacyjnych.

Światowa Organizacja Zdrowia Grupa (WHO 1997) definiuje (QoL) jakość życia jako "postrzeganie osoby, ich pozycji w życiu, w kontekście kultury i systemu wartości, w których żyją, a w odniesieniu do ich celów, oczekiwań, standardów i trosk".

Jeśli wszystko jest ze sobą powiązane, to także stan instytucji społeczeństwa ma wpływ na środowisko i jakość życia człowieka: «Każde naruszenie solidarności i przyjaźni obywatelskiej powoduje szkody ekologiczne». W tym kontekście ekologia społeczna musi być instytucjonalna i stopniowo osiąga różne wymiary, począwszy od podstawowej grupy społecznej, od rodziny, przez społeczność lokalną i naród, aż po życie międzynarodowe. Laudato Si 2015, Ekologia środowiskowa, gospodarcza i społeczna, 142

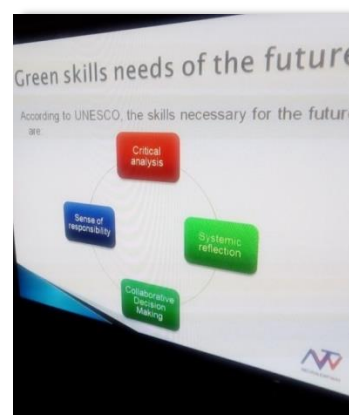
Green skills needs of the future

Potrzeby w zakresie ekologicznych umiejętności w przyszłości

Parque de las Ciencias to centrum naukowe zlokalizowane w mieście Granada w Andaluzji w Hiszpanii. Parque de las Ciencias zalicza do swojej rady Uniwersytet w Granadzie, Hiszpańską Krajową Radę ds. Badań (CSIC), największą instytucję publiczną zajmującą się badaniami, władze lokalne, prowincjonalne i regionalne oraz Fundację CajaGranada.

W Parque de las Ciencias znajdują się również „Windows to Science” i „Live Science”, które poprzez przestrzenie ograniczone kryształami zapewniają uczestnikom wgląd w naukę, tak jak to się dzieje w laboratoriach.

Każda działalność może stać się potencjalnie bardziej ekologiczna. Włączenie idei zrównoważonego rozwoju i potrzeb ochrony środowiska do istniejących kwalifikacji oraz zdobywanie nowych kwalifikacji w zakresie ekologicznych umiejętności jest bardzo ważnym elementem w strategicznych dokumentach unijnych.

“Strategia Edukacji dla Zrównoważonego Rozwoju” identyfikuje i hierarchizuje główne cele edukacji środowiskowej, wskazując jednocześnie możliwości ich realizacji. Celem nieformalnego i pozaformalnego uczenia się, powinno być ułatwienie lepszego zrozumienia związków pomiędzy zagadnieniami społecznymi, gospodarczymi oraz dotyczącymi środowiska w kontekście globalnym i lokalnym.

Zachodzące zmiany społeczno-gospodarcze, a wśród nich globalizacja, rozwój technologii, wzrost migracji, urbanizacja, problemy demograficzne, problemy ekologiczne, nie tylko kształtują krajobraz społeczno-gospodarczy współczesnego świata, ale wskazują na kierunki rozwoju umiejętności w przyszłości.

Umiejętności które powinny być rozwijane w zakresie ekologii powinny być interdyscyplinarne, oparte o edukację koncepcji systemu kształtowania postaw i poglądów wobec otaczającego świata, opartego na szacunku dla środowiska naturalnego oraz zdrowego stylu życia.

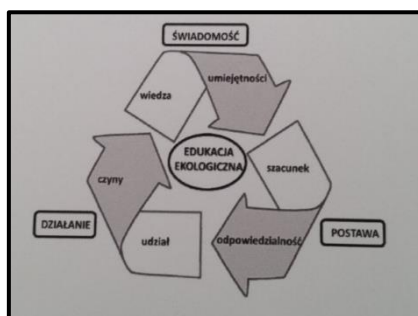
Odpowiedzialne obywatelstwo seniorów w kontekście edukacji ekologicznej

Older people have traditionally occupied an important place in society, where they fulfilled the guiding role for the rest of the citizens, while citizens respected and protected their elderly. However, European society is aging, maturing, aging and becoming more individualistic, in addition, people's life expectancy is increasing.

To protect the rights of the elderly, as well as to establish their duties with respect to society, EURAG-Europe establishes all these in the same document, "Rights and Responsibilities of Older Persons", some of which we will highlight in the following slides.

*Na przykład w niektórych miejscach, gdzie fasady budynków są bardzo zniszczone, są tacy ludzie, którzy z wielką godnością dbają o wnętrza swoich domów lub czują się tam dobrze dzięki serdeczności i przyjaźni innych. Pozytywne i oparte na czynieniu dobra życie społeczne mieszkańców staje się światłem w środowisku, w którym na pierwszy rzut oka nie da się żyć. Niekiedy godna pochwały jest ekologia ludzka, jaką udaje się rozwijać ubogim pośród tak wielu ograniczeń. Uczuciu duszenia się w aglomeracjach mieszkalnych i na obszarach o dużej gęstości zaludnienia można przeciwdziałać przez rozwijanie ludzkich relacji nacechowanych bliskością i serdecznością, jeśli tworzone są wspólnoty, jeśli ograniczenia środowiskowe są równoważone we wnętrzu każdej osoby, która czuje się włączona w sieć wspólnoty i przynależności. **Laudato Si 2015, Ekologia środowiskowa, gospodarcza i społeczna, 148***

Ekologiczny styl życia seniorów - europejskie doświadczenia
w zakresie ekologii i równoważonego rozwoju
oraz promowania zdrowego stylu życia
w pełnej harmonii ze środowiskiem naturalnym

*Ludzka ekologia jest nierozzerwalnie związana z pojęciem dobra wspólnego. Zasada ta odgrywa centralną i jednoczącą rolę w etyce społecznej. Jest to «suma warunków życia społecznego, które pozwalają bądź to grupom, bądź poszczególnym jego członkom pełniej i szybciej osiągnąć ich własną doskonałość». Dobro wspólne zakłada poszanowanie osoby ludzkiej jako takiej, z jej podstawowymi i niezbywalnymi prawami ukierunkowanymi na jej integralny rozwój. Domaga się ona także mechanizmów dobrobytu i bezpieczeństwa socjalnego oraz rozwoju różnych grup pośrednich według zasady pomocniczości. **Laudato Si 2015, Ekologia środowiskowa, gospodarcza i społeczna 156, 157***

Degradacja środowiska naturalnego jest w znacznej mierze konsekwencją dynamicznego rozwoju całej gospodarki człowieka. Mamy coraz większą świadomość o konieczności podejmowania szeroko pojętych aktywności, które będą niwelowały szkodliwe skutki. Wartości te należy propagować i pobudzać wrażliwość ekologiczną oraz nauczać dobrych nawyków związanych z codziennym życiem.

Spain is a European country that borders the Mediterranean Sea, Bay of Biscay and the North Atlantic Ocean. The country is the fourth largest in Europe and the second largest in the European Union. **A Clean Future for Spain.** An environmental performance report from the OECD lauds a number of Spain's environmental policies.

Edukacja ekologiczna dla seniorów promująca różnorodność i integrację

Strategie edukacyjne dla seniorów powinny uwzględniać potrzeby osób starszych - w tym potrzebę aktywnego wypoczynku - jako obywateli. Powinna ona opierać się na podejściu uwzględniającym cykl życia potrzeby seniorów, ich pragnienie czynnej pracy, uaktualnianie ich umiejętności, godzenie czasu pracy i czasu prywatnego.

Szczególną uwagę należy zwrócić na umiejętność wyborów ofert edukacyjnych, ich dostępność, elastyczność gwarantującą świadczenia edukacji na wyższym poziomie. Ważną kwestią jest wzięcie pod uwagę zapewnienie dostępności do odpowiedniego środowiska uczenia się.

Seniorzy nie są jednolitą grupą, ich kondycja fizyczna, społeczna i psychiczna jest zróżnicowana. Kluczowe obszary uczenia się w tej fazie życia mogą obejmować umiejętności życiowe, zdrowie fizyczne i psychiczne, wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych, aktywne obywatelstwo, jak również szerszy obszar edukacji, sztuki, kultury.

Edukacja ekologiczna jako praktykowane przez uczących się przez całe życie (practiced by lifelong learners)

Edukacja ekologiczna na rzecz zrównoważonego rozwoju stanowi proces bardzo złożony, który dotyczy bez wątpienia wszystkich grup społecznych i zawodowych w każdym kraju. Powinna ona przebiegać nie tylko za aprobatą, ale wręcz z czynnym udziałem całego społeczeństwa. Wyrażać się winna w ciągłym zdobywaniu wiedzy z różnych dziedzin nauki i życia, obejmować całokształt wiedzy o środowisku naturalnym oraz rozwoju społeczno-gospodarczym kraju i świata.

Ważne jest, aby jednym z głównych elementów edukacji ekologicznej było położenie szczególnego nacisku na poszanowanie środowiska naturalnego oraz wykazaniu szczególnego zrozumienia dla rozwoju zrównoważonego. W jej ramach powinno zawierać się zatem kształcenie interdyscyplinarne.

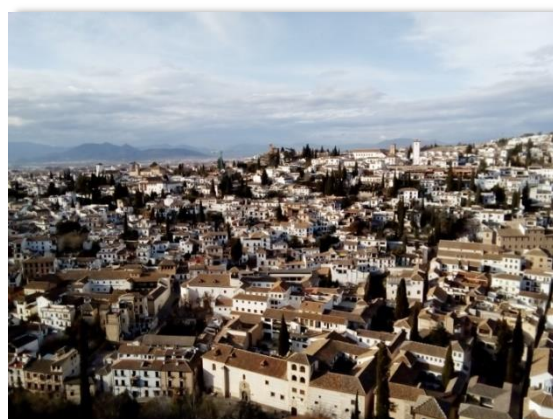
Takie rozumienie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju pozwoli na realizację następujących celów:

- Kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa wzajemnie powiązаныmi kwestiami ekonomicznymi, społecznymi, politycznymi i ekologicznymi,
- Umożliwienie seniorom zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska,
- Tworzenie nowych wzorców zachowań, kształtowanie postaw, wartości, przekonań jednostek, grup i społeczeństw, uwzględniających troskę o jakość środowiska.

Zmiana stylu życia seniorów jako kształtowanie czegoś nowego, zwiększenie aktywności na świeżym powietrzu (outdoory jako miejsce uczenia się seniorów)

Edukacja seniorów jest postrzegana dziś, jako ściśle związana, z jakością różnych aspektów jego życia, a mianowicie takich jak:

- zdrowie fizyczne,
- zdrowie psychiczne,
- bezpieczeństwo socjalne,
- integracja społeczna - zwiększony udział (w społeczności, rodziny, przyjaciół, komunikacji i tworzeniu),
- zwiększona i postrzegana kontrola (czynników wewnętrznych i zewnętrznych, pierwotnych i wtórnych),
- rozwój osobisty: optymizm, motywacja,
- wypoczynek, efektywne wykorzystanie czasu.

Wrażliwość ekologiczna

odkrywanie wartości swojego środowiska naturalnego

We need to be detected that both the evolution of the human population and technological evolution are the two main factors in the destruction of the environment, given the balance that existed before, it no longer exists.

The increase in population has caused the urbanization of ecosystems and the depletion of environmental resources. In turn, technological development has promoted the treatment of the environment.

Some solutions to these problems are:

- Avoid soil erosion through barriers or ditches perpendicular to the water direction.
- Promote crop rotation to prevent land depletion.
- Eliminate waste spills in seas and rivers.
- Promote drip irrigation to save water.
- Reduce CO2 emissions.
- Conserve and protect flora and fauna.
- Use of renewable energy.

W ostatnich latach coraz większe zainteresowanie wzbudza nowy typ osobowości, określanej jako tzw. **osobowość ekologiczna**. Składają się na nią specyficzne cechy charakteru, jak: uczciwość, tolerancja, całościowy sposób widzenia świata, życzliwa postawa wobec wszystkich istot, wrażliwość na piękno Ziemi, a zarazem gotowość działania w obronie jej praw.

Świadomość ekologiczna. Zrównoważony rozwój

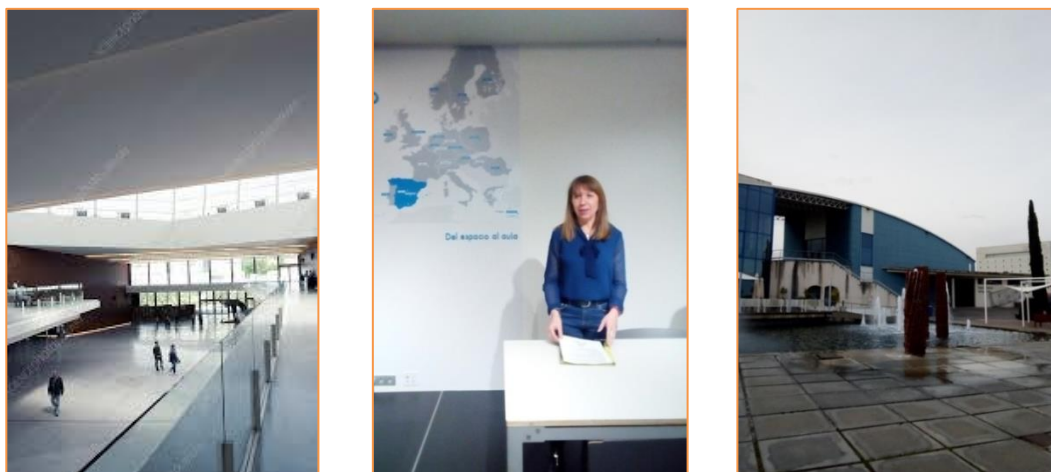
Świadomość ekologiczna jest rezultatem procesu socjalizacji, w jakim uczestniczy każdy człowiek przez całe życie. Jest też zasadniczą przesłanką realizacji wskazań postulowanych przez ideę sustainable development. Świadomość ekologiczna jest składową ekorozwoju, jest warunkiem po którego spełnieniu rozwój jest zrównoważony, ale na właściwym fundamencie. Świadomość ekologiczna to integralna część rozwoju zrównoważonego.

Zrównoważony rozwój – sposób gospodarowania, w którym zaspokojenie potrzeb obecnego pokolenia nie zmniejszy szans zaspokojenia potrzeb przyszłych pokoleń. W zrównoważonym rozwoju środowisko naturalne jest jego podstawą, gospodarka narzędziem, a dobrobyt społeczeństwa celem.

“Emergent skill need” - zapotrzebowanie na umiejętności

Green skills gap exists and policies to address these skills shortages are required.

Life-long learning has potential to improve the upgrading of skills required to keep up with scientific and technological progress. The training can be delivered via a wide variety of means, these include distance learning or e-learning, training-on-the-job, product-schooling or correspondence courses.

Zapotrzebowanie na umiejętności w tym umiejętności proekologiczne osób dorosłych jest niezwykle istotne i bardzo duże. Powinno być uwarunkowane przez czynniki kulturowe, psychologiczne, socjologiczne, polityczne, religijne i etyczne – moralne. Dlatego ważne jest, aby edukacja odbywała się jednocześnie na wielu płaszczyznach z wykorzystaniem wszelkich dostępnych środków.

Ważnym elementem jest zwrócenie uwagi na rozwijanie takich umiejętności które:

- związane są ze sferą umiejętności praktycznych – umożliwiających praktyczne rozwiązywanie problemów dotyczących środowiska naturalnego,
- wiedza i umiejętności techniczne (obsługa komputera, bankomatu, kont osobistych przez telefon, sprzętu muzycznego, telewizora, wideo),
- zdrowie (radzenie sobie z problemami zdrowotnymi, uzyskanie informacji, głównie od lekarzy),
- odpoczynek i rozrywka (rozwijanie nowych zainteresowań, ale również już istniejących),
- tematy związane z „życiem” (radzenie sobie ze sprawami finansowymi, spadkowymi, prawnymi),
- edukacja międzypokoleniowa.

Konsorcjum utworzyły trzy organizacje z regionu Śląska zajmujące się edukacją osób dorosłych. Konsorcjum stanowi porozumienie pomiędzy Fundacją Gaudete, Fundacją Fortis oraz Cechem Rzemiosł Różnych z Żor.

Konsorcjum zostało zawiązane na określony czas w celu zrealizowania wspólnego projektu dającego nowe możliwości współpracy.

W projekcie udział wzięli:

1. Franciszek Ręka
2. Marek Gumpert
3. Elżbieta Ordon-Czerwińska
4. Barbara Guzek
5. Zdzisław Krzak
6. Alfred Staniek
7. Janina Gembalczyk
8. Halina Frąckowiak
9. Anna Rissmann
10. Halina Nawara
11. Beata Bielec
12. Paweł Bielec

Koordynator projektu: Magdalena Ręka – Fundacja Gaudete